

Az idegen

Levél a Daily News főszerkesztőjéhez

(Részlet)

Mi budapestiek utáljuk egymást. Orvul leszúrjuk a testvéreinket. Szadisták vagyunk. Hallatlanul imponál azonban az idegen megvetése. Ebben egyenesen mazochisták vagyunk. Kétféle idegen van. A francia megvető gesztussal, *sale étranger*-ről beszél, az angol hideg udvariassággal *distinguished foreigner*-ről. Van azonban egy harmadik kázus is. Ez a budapesti idegenszemlélet. Budapesten minden idegen szent. Városunkat egy csapással meg lehet nyerni és verni azáltal, hogy valaki merőben különbözik tőlünk, *homespun* ruhát és dupla talpú amerikai cipőt vagy Henri IV.-szakállat és párizsias, ízléstelen mellényt hord, mindenekelőtt pedig nem tud magyarul. Németül se ajánlatos tudni, kérem, legalábbis törve kell beszélni, mert ez a második anyanyelvünk, a mostohaanyánk nyelve. Egyáltalán főtvörvény az, hogy ne utánozzanak bennünket, ne próbáljanak hozzánk alkalmazkodni, megérteni az életünket és a szokásunkat. Valaha a magyar glóbuson éltünk. Ma csak idegen glóbuszt ismerünk. Másutt az idegen gyanús, bizalmatlanság és zárt ajtó fogadja, a gesztusa komikus, az erkölce furcsa, a beszéde utálatos, a ruhája ízléstelen, a bőrtárcája, amit kihúz a zsebéből, rossz szagú, még a kedvessége is ellenszenves és nyálkás. Nálunk nincs piszkos idegen. Ha véletlen piszkos az idegen, mi merésznek tartjuk, és édes-piszkos idegennek nevezzük. Meg kell vetni bennünket, mert mi is megvetjük magunkat. Ez a föld kevés kenyeret termel a fiai számára. Még a szélhámosai is éhen halnak. Biztos vagyok azonban abban, hogy egykor mindent egy idegen szélhámos arat le, akinek semmi képessége, semmi talentuma se lesz, csak az idegenség presztizse. Ami nekünk kopár tarló, az neki aranyföld és gyémántmező. Ön, kedves főszerkesztő úr, mielőtt megtisztelt volna a látogatásával, alaposan tanulmányozhatta ennek a városnak és a benne élő embereknek a lélektanát. Tudta, hogy parvenü városba jön, és mint parvenü érkezett meg. A németeknél köpenicki egyenruhát húzott volna termetére. Nekünk elég egy bő felöltő, egy irodalmi lapalapítás terve, néhány jól ejtett angol szó.

(*A Hét*, 1913. október 12. – *Á*, 659–660. old.)